

28.2.12

(אמר ליה הוא אמר לא פליגי ואנא אמינא פליגי) 30b → (ת"ר ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו) 29a

1. וְאִם הָאֵל לֹא יִבְרָא מִבְּשׂוּר זָבַח שְׁלֹמֹי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִרְצֶה הַמִּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יִחָשֵׁב לוֹ פְּגוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֶכְלָת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָה תִּשָּׂא וַיִּקְרָא זֶה־חֹ
2. כִּי תִדְרֹג לְדֹר לֵה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תֵאָחֵז לְשִׁלְמוֹ כִּי דָרֶשׁ יִדְרָשְׁנֹהּ ה' אֱלֹהֶיךָ מִעֲמֻךְ וְיִהְיֶה בְךָ חֻסָּא: דְּבָרִים כג:ב
3. וְאֶכְלָת לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לִשְׁכֹּן שְׁמוֹ שָׁם מִעֲשֹׂר דְּגָנְךָ תִּירָשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וּבִכְרֹת בְּקֹרֶךָ וּצְאִינְךָ לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאֶה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים: דְּבָרִים יד:כג
4. אִם אֵין לָךְ לְשִׁלֵּם לְמֶה יִקַּח מִשְׁכָּנְךָ מִתַּחְתֶּיךָ: מִשְׁלֵי כב:זו

I Essential exegesis of v. 1 – ור"א ור"ע –

- a יום השלישי on shlishi refers to intent, at time of הקרבה, to eat (etc.) at a later time – not eating on shlishi
- i Proof: how could it become retroactively invalid at time of eating (on putative “3rd day”)?
- ii Counter (ל"ע): זבה (גדולה) ושומרת יום (ל"ע) have חזקת טהרה (after הפסק טהרה) – then can retroactively סותר earlier days
- iii Response (ל"א): verse states המקריב – at time of הקרבה this violation is generated, not at time of eating (etc.)
- 1 and: המקריב refers to קרבן, not כהן (that he would become פסול), as per אותו (refers to קרבן)
- iv בני עזאי limits פיגול to this case, not someone who delays bringing his נדר (v. 2)
- v שלישי only invalidated by מחשבה (at time of הקרבה) not by behavior on שלישי
- 1 Question: how does בני עזאי infer that פסול is in re: קרבן and not כהן?
- (a) Answer1: he accepts exegesis of אחרים
- (b) Answer2: wording לא ירצה/לא ירצו (where ריצוי applies) and not כהן
- 2 Challenge: why does בני עזאי infer מאחר נדרו (not in violation of פיגול) from here; it's inferred from אחרים:
- (a) בכור::מעשר בהמה כס"א that a בכור whose year lapsed should be like פסוה"מ – therefore, v. 3 equates מעשר בהמה
- (i) Just as: מעשר isn't invalidated at end of year, similarly, בכור is still valid after a year
- (b) Defense: we would only apply to בכור – no ריצוי; but קרבנות that have רצוי may be פסול after time – קמ"ל
- 3 Challenge: כשרות of delayed offering learned from v. 2 – והיה בך חטא – and not in the קרבן
- (a) Answer: בני עזאי uses the exclusionary word בך to exclude wife, in spite of v. 4
- 4 Question: how does ר"א interpret יחשב לא?
- (a) Answer1: per ינאי – ר' – not to mix other intents (which could “derail” קרבן from פיגול)
- (b) Answer2: other version of ינאי – ר' יחשב → if someone is מחשב בקדשים, he gets מכות
- (i) Note: this must follow יהודה ר"י, who holds that לוקין עליו ר', who holds that
- II ג משנה: basic rule of פיגול/פסול: any of 4 עבודות done with intent to eat or burn that which is prescribed to be eaten/burnt
- a If: in the wrong location (e.g. outside of עזרה) – כרת
- b If: at the wrong time (e.g. three days later) – כרת
- c As long as: the מתיר was brought properly (explained in the following משניות)
- III ד משנה: examples of קרב כמזוהו and not קרב המתיר כמזוהו
- a פיגול – מחשבת חוץ לזמנו (מחשבה) or all with לזמנו
- b פסח וחטאת שלא לשמן (חוץ לזמנו, עבודה in one מקומו) מחשבות if he mixed ... לא קרב
- IV ה משנה: finer examples of “mixed intents” which render פסול and no possibility of פיגול
- a כרת (no פיגול, no פסול) – חצי זית+חצי זית or vice-versa – or even כזית מחר and כזית בחוץ
- i Dissent (ל"י יהודה): if intent of חוץ לזמן came first – פיגול
- ii חכמים: כרת, no פיגול – פסול
- b If: he intended to eat ½ כזית at later time, and to burn ½ כזית later – קרבן is fully כשר as אכילה and הקטרה don't merge
- V Analysis of dispute חכמים/יהודה (at end of ה משנה)
- a אילפא: dispute is only if the two מחשבות were in distinct עבודות; but if in one עבודה, ר"י agrees that it is “mixed” → פסול
- b ר' יוחנן: dispute even carries over to case of “mixed intents” in one עבודה – ר"י gives primacy to first intent
- i רישא בב', סיפא בא' (ר' יוחנן) would have to posit שתי עבודות – משנה ד' – אילפא
- ii Support: for ר' יוחנן – ר' יהודה states a rule “זה הכלל”; only reasonable if he applies it in every case (קשיא – אילפא)

- VI Backdoor – dispute ר"מ/ר' יוסי regarding לשון ראשון (תמורה ה:ד); if he said תמורת שלמים תמורת עולה, ה"ז תמורת עולה, ה"ז תמורת שלמים
- a תמורת עולה: ר"מ
- b since he cannot say both simultaneously, and it is both
- i However: if he intended to say תמורת עולה and then changed his mind to תמורת שלמים – it is תמורת עולה
- ii Question: if he said תמורת עולה ושלמים ה"ז or "half and half" (לחצות)
- 1 here, certainly ר"מ agrees with יוסי (that it must be both) **אבי**
- 2 dispute extends – ר"מ still maintains that it is תמורת עולה **דבא**
- (a) Challenge (ר"בא לאבי): שחיטה is like לחצות (1/2 and 1/2; i.e. it's one action), yet יהודה ר' holds לשון ראשון ר' יהודה ר' holds לשון ראשון (ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף); said "1st חוץ לזמנו סימן 1, 2nd חוץ למקומו"
- (b) Answer: he holds שחיטה is a process (סוף)
- (c) Challenge: they disagree about קמיצה (מנחות א:ד); yet קמיצה seems to be a single act (a la לחצות)
- (d) Answer: there, too, קמיצת סולת could be לזמנו חוץ, then קמיצת לבונה might be למקומו חוץ
- (i) Challenge: מנחת חוטא, which has no לבונה –
- (ii) Answer1: they may not disagree
- (iii) Answer2: they may disagree about steps (הולכה) – one step for לזמנו חוץ, the next – חוץ למקומו
- 3 Note: ר' שימי בר אשי learned as did אבי (that if it was one utterance – e.g. לחצות, ר"מ agrees that both are valid) **חל**
- (a) And: ר' הונא בר נתן learned like ר"בא (that even in that case, ר"מ disagrees)
- iii משנה ר' יהודה as ר' יהודה holds like ר"מ ד' דימי
- 1 Counter (אבי): רבב"ח reported that יוחנן ר' said that יוסי ר' and ר"מ don't really disagree (neither says ל"ר תפוס)
- (a) Challenge: but they explicitly disagree (in the תמורה משנה)
- (b) Answer: they disagree here (locally, about תמורה), but not as a general question of לשון ראשון or not תפוס לשון ראשון
- (i) Per: ר' יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן –
1. They agree: if he said "let תמורת עולה happen, then afterwards תמורת שלמים" – only תמורת עולה
2. And they agree: if he made one contingent on the other – both are valid
3. Only disagree: if he said תמורת עולה תמורת שלמים
- a. ר"מ had he wanted both, he would have said תמורת עולה ושלמים
- i. Since: he added תמורת שלמים → he changed his mind and intended שלמים (→first)
- b. ר' יוסי: if he had said תמורת עולה ושלמים, we would've thought he meant ½ and ½
- i. Since: he said תמורת עולה תמורת שלמים, he meant both fully apply
- 2 Answer (ר' דימי): רבב"ח holds that יוחנן ר' maintains that they don't essentially disagree (as above)
- (a) But: I (ר' דימי) hold that they disagree, fundamentally, about לשון ראשון תפוס לשון ראשון